

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	846
Land:	Iran
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat. Iran: Kurdistan Democratic Party – Iran (KDP-I)
Udgivet:	19. maj 2020
Optaget på baggrundsmaterialet:	13. november 2020

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Iran

Kurdistan Democratic Party – Iran (KDP-I)

19. mai 2020

© Landinfo 2020

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 2098 Vika

0125 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingstreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

Kurdistan Democratic Party - Iran (KDP-I) is an Iranian Kurdish opposition party that split from the Democratic Party of Iranian Kurdistan (PDKI) in 2006. The party head quarter and a substantial part of its organizational bodies and members are based in exile in Northern Iraq. KDP-I observed a truce between 1996 and 2015 but has since resumed limited military activity inside Iran. However, the main focus of the party is on civil activities, such as support to civil society in Iranian Kurdistan, and calls for protests and strikes. Membership or affiliation to the party might lead to the death penalty or to long prison sentences in Iran.

Sammendrag

Kurdistan Democratic Party - Iran (KDP-I) er et iransk-kurdisk opposisjonsparti som brøt med Democratic Party of Iranian Kurdistan (PDKI) i 2006. Partiets hovedkvarter og store deler av partiorganisasjonen og medlemsmassen holder til i eksil i Nord-Irak. KDP-I overholdt en våpenhvile fra 1996 til 2015, men har siden den tid gjenopptatt begrenset militær aktivitet inne i Iran. Partiets hovedfokus er imidlertid på sivile aktiviteter, som støtte til sivilsamfunnet i iransk Kurdistan, politiske markeringer og oppfordring til streiker. Medlemskap eller tilknytning til partiet kan straffes med dødsstraff eller lange fengselsstraffer i Iran.

Innhold

1 Innledning.....	6
1.1 Kort om kildene	6
2 Bakgrunn	7
2.1 Interne splittelser i partiet	8
3 Ideologi.....	8
3.1 Nåværende partiprogram	9
3.2 Partiets holdning til bruk av våpenmakt	10
4 Organisasjonsstruktur	11
4.1 Baser i Nord-Irak	12
4.2 Media	12
4.3 Ungdomsorganisasjonen.....	13
4.4 Kvinneorganisasjonen	13
5 KDP-Is aktiviteter i Iran	13
5.1 Partiets oppslutning i Iran.....	14
5.2 Sivile aktiviteter i Iran	14
5.3 Militære aktiviteter i Iran.....	15
6 Medlemskap	16
6.1 Medlemskort	17
6.2 Bekreftelser på medlemskap.....	17
7 Rekruttering til partiet.....	18
7.1 Rekruttering i Iran	19
8 Reaksjoner fra iranske myndigheter	19
8.1 Forhold av betydning for straffeutmålingen	21
8.2 Iransk etterretning i Nord-Irak.....	22
8.3 Reaksjoner mot familiemedlemmer.....	22
9 Referanser	24

1 Innledning

Dette notatet omhandler det iransk-kurdiske opposisjonspartiet Kurdistan Democratic Party - Iran (KDP-I) som for tiden ledes av Khaled Azizi. KDP-I brøt ut fra partiet Democratic Party of Iranian Kurdistan (PDKI) i 2006.

De to grenene av partiet, KDP-I og PDKI, kalte seg opprinnelig Kurdistan Democratic Party (KDP), men i 1955 tilførte man «Iran» til navnet. Fra 1980 het partiet offisielt Democratic Party of Iranian Kurdistan. Utbrytergruppen fra 2006 som er tema for dette notatet, kalte seg innledningsvis for KDP, med «Iran» fjernet fra partinavnet. I engelskspråklig litteratur omtales de enten som KDP, KDP-I eller KDP-Iran (Ahmadzadeh & Stansfield 2010, s. 14, 23). Landinfo har valgt å referere til partiet som KDP-I for å skille det fra det mer kjente irakisk-kurdiske partiet KDP.

Notatet gir innledningsvis en kort gjennomgang av partiets historie og ideologi, og beskriver så den interne organiseringen og hvordan partiet opererer inne i Iran. Deretter redegjøres det for medlemskap og rekruttering til partiet. Til slutt omtales iranske myndigheters reaksjoner på medlemskap eller tilknytning til KDP-I.

Notatet er utarbeidet på bakgrunn av informasjonsbehov meldt inn av Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE), og inngår i en serie av temanotater om iransk-kurdiske opposisjonspartier. Landinfo har allerede publisert et notat om PDKI (Landinfo 2020)¹, og planlegger ytterligere notater om andre iransk-kurdiske partier.

1.1 Kort om kildene

Informasjonen som notatet bygger på, stammer primært fra en informasjonsinnhentingsreise til Nord-Irak i oktober og november 2019. På denne reisen intervjuet Landinfo blant annet representanter for KDP-I, andre iransk-kurdiske opposisjonspartier og uavhengige iransk-kurdiske akademikere og journalister. Siden ikke alle temaer som tas opp i notatet ble berørt i detalj på reisen i 2019, har vi supplert med enkelte detaljer fra tidligere intervjuer med de samme partiene i 2013 og 2016. I tillegg har vi benyttet informasjon fra danske utlendingsmyndigheter som har gjennomført tilsvarende informasjonsinnhentingsreiser til Nord-Irak (Danish Immigration Service 2020; Danish Refugee Council & Danish Immigration Service 2013), og informasjon fra ulike akademiske publikasjoner, rapporter fra menneskerettighetsorganisasjoner og nyhetsoppslag.

Som primærkilder er partiene selv nærmest til å gi presis informasjon om hvorledes de arbeider og hvordan de er organisert internt, men de kan ikke anses

¹ Landinfo har tidligere omtalt denne grenen som KDPI, men har i det siste notatet fra mars 2020 gått over til å bruke PDKI, da partiet selv bruker denne betegnelsen.

som uavhengige gitt deres politiske agendaer. Så langt det lar seg gjøre er derfor informasjonen som partiene har gitt, supplert med informasjon fra andre kilder. På noen områder, eksempelvis informasjon om militære trefninger eller reaksjoner fra iranske myndigheter, finnes det presseoppslag, akademisk litteratur og rapporter fra FN og ulike menneskerettighetsorganisasjoner som belyser saken fra flere sider. I andre tilfeller, for eksempel når det gjelder medlemskap og rekruttering til KDP-I, stammer informasjonen nesten utelukkende fra partiet selv fordi det ikke finnes andre kilder som beskriver disse forholdene på samme detaljnivå.

KDP-I og andre iransk-kurdiske partier er illegale i Iran, og medlemskap kan straffes strengt. Av den grunn er intervjuobjektene anonymisert. Representantene for partiene er ikke oppgitt med navn, men det er oppgitt hvilket parti de tilhører.

2 Bakgrunn

Forløperen til KDP-I, Kurdistan Democratic Party (heretter PDKI)², ble grunnlagt i 1945. Få måneder senere etablerte partiet en kurdisk republikk i Mahabad i provinsen Vest-Aserbajdsjan nordvest i Iran, men allerede i desember 1946 ble den kortlivede «Mahabad-republikken» beseiret av iranske tropper. Partileder Qazi Mohammad og flere andre i partiledelsen ble deretter henrettet og partiet ble forbudt (Ahmadzadeh & Stansfield 2010, s. 14-15; McDowall 2000, s. 241-245).

Partiet forble illegalt og ble motarbeidet av sentralregjeringen i Teheran med varierende intensitet i de påfølgende tiårene. Dette endret seg for en kortere periode etter den iranske revolusjonen i 1979. Da utnyttet PDKI og andre iransk kurdiske partier maktvakuumet som oppsto etter sjahens avgang, og tok kontroll over kurdiske områder nordvest i Iran. I første halvdel av 1980-tallet ble imidlertid de kurdiske geriljastyrkene som partiene kontrollerte, beseiret av iranske styrker, og partiene søkte tilflukt i de kurdiske områdene i Nord-Irak (Ahmadzadeh & Stansfield 2010, s. 17-21; McDowall 2000, s. 261-275).

Den mangeårige lederen for PDKI, Abdul Rahman Qasimlu, ble drept i et attentat i Wien i juli 1989. Tre år senere ble hans etterfølger, Sadiq Sharafkandi drept i Berlin. Begge ble trolig drept av iranske agenter. Etter drapet på Sharafkandi ble Mustafa Hijri valgt til leder (Ahmadzadeh & Stansfield 2010, s. 21; McDowall 2000, s. 277). Hijri er fremdeles leder for den andre grenen av partiet (PDKI).

² Partiet het opprinnelig Kurdistan Democratic Party (KDP), men i 1955 tilførte man «Iran» til navnet. Fra 1980 het partiet offisielt Democratic Party of Iranian Kurdistan, forkortet PDKI. For enkelhets skyld bruker vi heretter betegnelsen PDKI om partiet før splittelsen (1945-2006). Samme betegnelse brukes om den andre grenen av partiet etter splittelsen i 2006.

Landinfos temanotat om PDKI inneholder en mer utførlig gjennomgang av partiets historie forut for splittelsen i 2006 (Landinfo 2020, s. 7-10).

2.1 Interne splittelser i partiet

PDKI har i løpet av sin syttifem år lange levetid opplevd en rekke interne splittelser. Den siste splittelsen skjedde i desember 2006 da en stor gruppe medlemmer gikk ut av partiet og erklærte seg som «KDP» med «Iran» fjernet fra partinavnet. Splittelsen kom som følge av en intern konflikt i partiets lederskap. De som gikk ut av partiet, erklærte at de demokratiske prinsippene hadde blitt neglisjert av majoriteten i politbyrået. I mars 2008 arrangerte utbryterne (KDP-I) det de omtalte som partiets fjortende kongress i Koye (Koysanjak) i Nord-Irak, og valgte Khalid Azizi som leder (Ahmadzadeh & Stansfield 2010, s. 23). Partiet er fremdeles splittet i to fraksjoner, henholdsvis PDKI under ledelse av Mustafa Hijri og KDP-I som i dag ledes av Khalid Azizi.³ Begge fraksjoner har separate hovedkvarter om lag en kilometer fra hverandre utenfor Koye i Nord-Irak (KDP-I, intervju november 2019; PDKI, intervju oktober 2019). Landinfo har besøkt begge partiene i deres hovedkvarterer ved flere anledninger.

Til tross for splittelsen har de to partiene dannet et nytt samarbeidsforum som, i tillegg til PDKI og KDP-I, består av to andre iransk-kurdiske partier. Dette er de to fraksjonene av det venstreorienterte partiet Komala som ledes av henholdsvis Omar Ilkhanizade og Abdullah Muhtadi (KDP-I, intervju november 2019; PDKI, intervju oktober 2019).

3 Ideologi

Helt fra starten av var PDKI et kurdisk nasjonalistisk parti, som arbeidet for sosiale reformer og kurdernes demokratiske rettigheter. I et manifest utstedt i november 1945, like etter stiftelsen, formulerte partiet følgende målsetninger (McDowall 2000, s. 241):

- Autonomi for iranske kurdere innenfor den iranske staten.
- Bruk av kurdisk språk i undervisning og administrasjon.
- Valg til en kurdisk provinsforsamling.
- Alle statsansatte i de kurdiske provinsene skal være kurdere.
- Enhet og brorskap med det aserbajdsjanske folk.
- Én lik lov for både bønder og overklasse.

³ Khalid Azizi ble utnevnt til generalsekretær etter splittelsen i 2006. I 2017 tok Mustafa Mawludi over som leder for partiet, inntil Azizi på ny ble valgt til leder på partiets syttende kongress i november 2019 (KDP-I 2019).

Etter Mahabad-republikkens fall og den påfølgende repressive politikken fra sentralmyndighetene, tok partiet også til orde for at monarkiet burde styrtes. I 1954 holdt partiet en kongress på hemmelig sted utenfor Mahabad og formulerte følgende prioriteringer (McDowall 2000, s. 251):

The overthrow of the monarchy, the creation of a Kurdish entity with its own elected government, the liberation of all Kurdistan and the enfranchisement of women.

Etter den islamske revolusjonen i 1979 tok som nevnt de kurdiske partiene kontroll over kurdiske områder i Nordvest-Iran. Partiene forsøkte så å gå i dialog med de nye maktene i Teheran. Samtidig utformet de nye krav om autonomi, herunder bruk av kurdisk språk i utdanning, etablering av lokale kurdiske sikkerhetsstyrker og utnevning av kurdiske lokaladministratorer. Sentralmyndighetene godtok ikke kurdernes krav, og dialogen med Teheran brøt sammen samtidig med at sentralmakten gjenvant kontrollen over kurdiske områder (Ahmadzadeh & Stansfield 2010, s. 17-21; McDowall 2000, s. 261-275).

3.1 Nåværende partiprogram

I dag arbeider KDP-I for å oppnå selvbestemmelse for kurdene innenfor et føderalt og demokratisk styrt Iran. I partiprogrammet utarbeidet på partiets 14. kongress i 2008 heter det (KDP-I 2008, s. 6):

The strategic objective of KDP is the right to self-determination for the Kurdish nation of Eastern Kurdistan within a democratic and federal Iran in the form of Kurdistan republic. A voluntary and just union will be the foundation of the Kurdistan republic relations with other national communities in Iran.

Partiets mål er med andre ord et politisk system hvor en kurdisk delstat eksisterer innenfor en iransk føderasjon. Den kurdiske delstaten skal styres etter en egen konstitusjon med en president og en nasjonalforsamling oppnevnt gjennom frie valg. I tillegg stadfester partiprogrammet blant annet at alle religiøse og etniske minoriteters politiske rettigheter skal sikres gjennom konstitusjonen, og at kurdisk språk skal brukes i undervisningen og i offentlig administrasjon (KDP-I 2008, s. 6-9). De samme målsettingene er gjentatt med noenlunde samme ordlyd i senere partiprogram (KDP-I 2016, s. 5, 12).

Partiet har samme politiske plattform som PDKI, som de splittet ut fra i 2006, ifølge KDP-Is ledelse. Det er ingen ideologiske forskjeller mellom de to partiene til tross for splittelsen (Landinfo 2016, s. 8).

3.2 Partiets holdning til bruk av våpenmakt

Etter Gulfkrigen i 1991, ble en kurdisk selvstyrere region (Kurdistan Region of Iraq, heretter KRI) etablert i Nord-Irak. Det irakisk-kurdiske partiet Patriotic Union of Kurdistan (PUK), som dominerte sørøstlige deler av KRI, som grenser mot Iran, tillot PDKI og det kurdiske venstre-partiet Komala å etablere baser i «deres» område. Forholdet mellom de kurdiske selvstyremyndighetene i KRI og Iran tilsa imidlertid at man ikke kunne tolerere iransk-kurdisk militær aktivitet fra KRI inn i Iran. PUK forbød derfor de iransk-kurdiske partiene å drive geriljakrigføring i Iran fra basene i KRI (Ahmadzadeh & Stansfield 2010, s. 21; van Wilgenburg 2014). Som en følge av dette avsluttet partiene geriljavirksomheten rettet mot Iran. I 1996 erklærte PDKI en våpenhvile med Teheran og flyttet sine væpnede styrker vekk fra grenseområdene og lengre inn i KRI (Bucala & Enferadi 2016; Cetti-Roberts 2015).

I 2015 valgte KDP-I å returnere til grenseområdene og opprette fremskutte baser. Derfra begynte de å sende væpnede peshmerga-soldater⁴ inn i Iran (Cetti-Roberts 2015; KDP-I, intervju november 2019). Dette skjedde omtrent samtidig med at PDKIs væpnede geriljastyrker gjenetablerte seg i grenseområdene. I februar 2016 erklærte dessuten PDKI at den 20 år lange våpenhvilen med Iran var avsluttet. I løpet av 2015 og 2016 kom det til et økende antall væpnede sammenstøt mellom PDKI og iranske styrker (Bucala & Enferadi 2016), og i 2017 og 2018 trappet PDKI gradvis opp sin militære tilstedeværelse i Iran (Jane's 2018, s. 2).

KDP-I synes å ha en mer defensiv strategi enn PDKI og har vært nøye med å understreke at deres militære tilstedeværelse i Iran er av defensiv karakter. I 2015 erklærte partiet at deres målsetting var å vise sin tilstedeværelse i kurdiske landsbyer inne i Iran, møte med partimedlemmer i Iran og spre partiets budskap til lokalbefolkningen (Cetti-Roberts 2015). Partiledelsen bekreftet overfor Landinfo (intervju, november 2019) at de ikke aktivt søker konfrontasjon med iranske styrker, men at målet kun er å vise sin tilstedeværelse blant iranske kurdere inne i Iran. Partiets hovedfokus er ikke den militære kampen, men å arbeide gjennom media og diplomati.

Ved flere anledninger har KDP-Is peshmergaer (soldater) likevel vært involvert i kamphandlinger med den iranske revolusjonsgarden. To medlemmer av KDP-I skal ha blitt drept i kamper med revolusjonsgarden i september 2016 utenfor Sardasht. Partiet skal også ha vært involvert i to andre sammenstøt samme måned som førte til flere sårede (Landinfo 2017, s. 7). Ifølge medieoppslag ble to KDP-I peshmergaer drept utenfor Sardasht i august 2019. En tredje person som omtales

⁴ Begrepet *peshmerga* brukes om militære og andre sikkerhetsstyrker i de kurdiske selvstyreområdene i Nord-Irak og av om enkelte andre kurdiske geriljabevegelser. KDP-I og andre iransk-kurdiske partier refererer til sine geriljasoldater som peshmerga (KDP-I, intervju november 2019; PDKI, intervju oktober 2019; SNL u.å.).

som de to dreptes kontaktperson, ble deretter funnet, såret og pågrepet (Hawramy 2019).

Den 8. september 2018 avfyrte Iran syv missiler mot hovedkvarterene til både PDKI og KDP-I utenfor Koye i Nord-Irak og mot en flyktningleir like i nærheten. I henhold til presseuttalelser fra representanter for de kurdiske partiene, skal mellom 15 og 18 personer ha blitt drept og 40 såret. De fleste av de drepte tilhørte KDP-I. Missiler traff et møterom i KDP-Is hovedkvarter hvor partiets politbyrå holdt møte. Flere av de tilstedeværende ble drept (Jane's 2018, s. 1; van Wilgenburg 2018).

I ettertid har antallet trefninger mellom iransk-kurdisk gerilja og iranske styrker avtatt i intensitet, men ikke opphørt (Jane's 2018, s. 2; Nawzad 2019). Partienes peshmergaer er fremdeles til stede inne i Iran (KDP-I, intervju oktober 2019; PDKI, intervju oktober 2019), og flere trefninger har funnet sted. Den kurdiske menneskerettighetsorganisasjonen Hengaw dokumenterte 32 militære sammenstøt mellom januar og oktober 2019 hvor til sammen 17 iransk-kurdiske peshmergaer og 23 iranske soldater ble drept (som sitert i Danish Immigration Service 2020, s. 65). I juli 2019 gjennomførte den iranske Revolusjonsgarden også operasjoner inn i KRI som ifølge egne uttalelser, drepte og såret iransk-kurdiske geriljasoldater. Angrepene skal ha vært svar på gjentatte operasjoner utført av kurdiske geriljagrupper, herunder KDP-I (Nawzad 2019).

I mange tilfeller nevner ikke nyhetsmeldingene hvilket kurdisk opposisjonsparti som er involvert i trefningene. For øvrig omtaler ikke kilder PDKI og KDP-I på en ensartet måte, noe som kan gjøre det vanskelig å avgjøre hvilket av de to partiene som omtales.

4 Organisasjonsstruktur

KDP-Is øverste beslutningsorgan er kongressen som skal avholdes hvert fjerde år. Den siste kongressen, partiets syttende kongress⁵, ble avholdt i november 2019 (KDP-I 2019).

Landinfos intervju med KDP-I fant sted før den siste kongressen, men partiets sekstende kongress avholdt i februar 2016 ble omtalt. På denne kongressen var en fjerdedel av delegatene partimedlemmer bosatt i vestlige land. De resterende var fra KRI. Av sikkerhetshensyn deltok ingen av partiets medlemmer i Iran, men ifølge representanter for partiet kommuniserte de med dem i forkant og forsøkte å

⁵ Partiet regner seg som arvtager etter PDKI og teller derfor med alle kongresser i partiets historie tilbake til 1945.

la deres holdninger komme til uttrykk på kongressen (KDP-I, intervju november 2019).

Kongressen velger en sentralkomite, som i sin tur velger et politbyrå og en generalsekretær. Det er i dag 21 medlemmer i sentralkomiteen og syv medlemmer i politbyrået (KDP-I, intervju november 2019).

Partiet har i tillegg en rekke avdelinger med bestemte ansvarsområder (KDP-I, intervju november 2019):

- Media-avdeling med ansvar for et ukentlig magasin, en radiostasjon og en TV-kanal.
- Organisasjonskomité.
- Budsjettabdeling (financial commission).
- Sosialkomité med ansvar for utdanning, helse, beskyttelse av barn, juridiske forhold og forhold som gjelder martyrer og deres familier.
- Kvinneorganisasjon.
- Ungdomsorganisasjon.
- Studentunion.
- Komité for politiske fanger.
- Komité med ansvar for opplæring av peshmergaer.
- Sikkerhetsavdeling.
- Avdeling for partiets medlemmer i utlandet.

4.1 Baser i Nord-Irak

KDP-Is hovedkvarter er et gammelt militærfort utenfor Koye mellom Erbil og Suleimaniya, som partiet har fått tildelt av kurdiske selvstyremyndigheter i Nord-Irak. I fortet ligger partiets administrasjon med tilhørende kontorer og boligkvarterer for noen av medlemmene. Andre partimedlemmer bor i ulike leire i nærheten. I fortet bor det ingen familier med barn, men kun ugifte medlemmer. Gifte medlemmer bor i leirene i nærheten med ektefeller og barn, herunder i leirene Zawiespi og Ameria. Noen av partimedlemmene bor også i Azadi-leiren som er PDKIs hovedkvarter. Fordi KDP-I og PDKI var ett og samme parti før 2006, bor det også enkelte medlemmer av KDP-I denne leiren. I Azadi finnes det også en helseklinikk som medlemmer av KDP-I kan benytte (KDP-I, intervju mars 2016; KDP-I, intervju november 2019).

4.2 Media

KDP-Is media-avdeling gir ut et ukentlig magasin. I tillegg driftes en radiostasjon og en TV-kanal (KDP-I, intervju november 2019). Partiet har også en egen

nettside som formidler nyheter på kurdisk og persisk, <http://www.kurdistanukurd.com/>, og en tilsvarende nettside med nyheter på engelsk, <http://www.kdppress.org/>.

Det finnes også et senter som dokumenterer og formidler informasjon om menneskerettighetsbrudd i iransk Kurdistan, Iran Kurdistan Human Rights Center, <http://chawnews.com/>. Senteret er opprettet av KDP-I (KDP-I, intervju november 2019).

4.3 Ungdomsorganisasjonen

Partiets ungdomsorganisasjon har avdelinger i KRI, inne i Iran og i ulike vestlige land. En representant for ungdomsorganisasjonen (intervju, november 2019), opplyste at ungdomsorganisasjonen er medlem av Socialist International Youth Organization, og at de har utstrakt kontakt med mange forskjellige ungdomsorganisasjoner i andre land. De hevder å ha 500 medlemmer i Norge (KDP-Is ungdomsorganisasjon, intervju november 2019).

Medlemmene i KRI og i utlandet arbeider med å spre informasjon og øke bevisstheten om de iranske kurdernes situasjon, særlig om ungdommens situasjon. Mange av deres medlemmer inne i Iran er organisert i hemmelige celler som utfører ulike oppgaver for partiet. Medlemmene i Iran oppfordres også til å være aktive i ulike sivilsamfunnsorganisasjoner (KDP-Is ungdomsorganisasjon, intervju november 2019).

4.4 Kvinneorganisasjonen

Primæroppgavene til partiets kvinneorganisasjon er utdanning og bevisstgjøring blant kvinner i iransk Kurdistan. Kvinneorganisasjonen arbeider fra KRI, men samarbeider med partiets hemmelige nettverk av celler i Iran. I leirene i KRI arrangeres seminarer og bevisstgjøringskampanjer blant kvinnene (KDP-Is kvinneorganisasjon, intervju november 2019).

Den forhenværende lederen for kvinneorganisasjonen, Suheila Kaderi, ble drept i missilangrepet mot KDP-Is hovedkvarter i september 2018. Nåværende leder er Shler Mahmoudi (KDP-Is kvinneorganisasjon, intervju November 2019).

5 KDP-Is aktiviteter i Iran

Til tross for en mangeårig eksiltilværelse i Nord-Irak, har KDP-I et nettverk av medlemmer og sympatisører inne i Iran. Disse er organisert i hemmelige celled-strukturer. Én av oppgavene til disse cellene er å bistå partiets peshmerga-soldater når disse krysser grensen inn i Iran (KDP-I, intervju november 2019).

5.1 Partiets oppslutning i Iran

Det er vanskelig å anslå hvor stor oppslutning KDP-I har blant iranske kurdere sammenlignet med PDKI og andre iransk-kurdiske partier. På 1980-tallet ble PDKI regnet som det største av de iransk-kurdiske partiene. Partiet hadde på denne tiden særlig stor oppslutning rundt Mahabad og Urumiya, men nøy mindre oppslutning nord og sør for dette området (McDowall 2000, s. 265). Flere kilder intervjuet av danske utlendingsmyndigheter i 2013, herunder en akademiker som har spesialisert seg på etniske minoriteter i Iran, journalisten Fazel Hawramy, analytikeren Ziryan Roj Healty og Kurdish Human Rights Committee Europe, mente også at PDKI hadde stor støtte i befolkningen. Dette var fordi de sto bak Mahabad-republikken i 1946 og fordi partiets tidligere karismatiske ledere og martyrer, Qassimlu og Sharafkandi, som ble drept i henholdsvis 1989 og 1992, nøy stor respekt. På 2000-tallet har imidlertid andre iransk-kurdiske partier fått økt oppmerksomhet, herunder partiet PJAK som drev væpnet geriljakrigføring mot iranske væpnede styrker fra 2004, samtidig med at de andre partiene overholdt en våpenhvile (som sitert i Danish Refugee Council & Danish Immigration Service 2013, s. 9-12).

En iransk-kurdisk universitetslektor som Landinfo intervjuet i november 2019, mente også at PDKI var det største partiet på 1980-tallet, men at dette ikke nødvendigvis stemmer lenger. I dag er partiet splittet i henholdsvis PDKI og KDP-I. Disse konkurrerer om oppmerksomheten med ulike fraksjoner av Komala og PJAK. Dessuten er det en del kurdere i Iran som ikke støtter noen av partiene. Dette inkluderer enkelte stammer hvor mange av medlemmene arbeider for myndighetene og en liten økonomisk overklasse som har fordel av stabile relasjoner til sentralmyndighetene. Det omfatter i tillegg kurdere som ønsker å arbeide for reformer innenfor det eksisterende politiske systemet i Iran, og som velger å støtte iranske reformpolitikere snarere enn de illegale iransk-kurdiske partiene (Iransk-kurdisk universitetslektor, intervju november 2019).

5.2 Sivile aktiviteter i Iran

I likhet med andre iransk-kurdiske partier, oppfordrer KDP-I den kurdiske befolkningen i nordvest-Iran til å streike eller delta i protestaksjoner i forbindelse med merkedager, som for eksempel årsdagen for drapet på partileder Qassimlu i 1989. Partiets medlemmer og sympatisører i Iran bistår med å organisere slike aktiviteter. De organiserte for eksempel demonstrasjoner etter det iranske missilangrepet mot hovedkvarteret i Koye i september 2018 som svært mange mennesker sluttet opp om (KDP-I, intervju november 2019; Nawzad 2018).

Medlemmer og sympatisører gjennomfører også andre aktiviteter på vegne av partiet, inkludert symbolmarkeringer som å skrive slagord på husvegger. Partiet bruker forskjellige metoder for å nå ut med sitt budskap til lokalbefolkningen i Iran. Informasjon spres via sosiale medier. Noen ganger møter deres væpnede

styrker opp uanmeldt i kurdiske landsbyer og snakker med beboerne (se under) (KDP-I, intervju november 2019).

Partiet oppfordrer samtidig sine medlemmer og sympatisører til å ta aktivt del i sivilsamfunnet i Iran, særlig innenfor områder som kurdisk kultur, språk og litteratur. Partiet fokuserer blant annet på studenter i Iran og forsøker å veilede dem om hvordan de kan arbeide med blant annet menneskerettighetsspørsmål (KDP-I, intervju november 2019; KDP-Is ungdomsorganisasjon, intervju november 2019).

De som tar del i denne typen lovlig organisasjonsliv, vil naturligvis ikke røpe sin partitilknytning til andre, heller ikke til kollegaer i samme organisasjon. En iransk-kurdisk journalist bosatt i KRI fortalte Landinfo at han hadde vært medlem av en hemmelig PDKI-celle (før splittelsen i partiet) i iransk Kurdistan, samtidig som han gjennomførte militærtjenesten sin i Iran (Iransk-kurdisk journalist bosatt i KRI, intervju oktober 2019). Et medlem av KDP-I som Landinfo intervjuet i KRI i november 2019, forklarte at han hadde vært medlem av partiet i hemmelighet, samtidig som han var aktiv i en lovlig studentorganisasjon ved et universitet i Iran på 1990-tallet. Han forklarte at andre medlemmer av studentorganisasjonen var medlemmer av andre iransk-kurdiske partier uten at han visste det på det tidspunktet. En annen aktivist hadde vært sympatisør av partiet og samtidig aktiv i studentpolitikken. Senere ble denne personen medlem i partiet i hemmelighet, samtidig som vedkommende var folkevalgt i et kommunestyre i iransk Kurdistan (KDP-I, intervju november 2019).

5.3 Militære aktiviteter i Iran

Som nevnt over, opprettet KDP-I fremskutte militære baser nærmere den iranske grensen i 2015 og begynte samtidig å sende sine militære enheter inn i Iran. Målet med dette var å vise sin tilstedeværelse i kurdiske landsbyer inne i Iran, møte partimedlemmer i Iran og spre partiets budskap til lokalbefolkningen (Cetti-Roberts 2015; KDP-I, intervju november 2019).

De væpnede og uniformerte peshmerga-enhetene kommer av og til på uanmeldte korte besøk i landsbyer inne i Iransk Kurdistan hvor de holder møter med lokalbefolkningen. Ifølge partiledelsen blir slike uanmeldte besøk tatt godt imot av lokalbefolkningen. For å unngå å bli oppdaget av iranske sikkerhetsstyrker, skjer slike møter ofte om natten. Som regel oppholder peshmerga-enhetene seg bare om lag 20 minutter i landsbyene før de drar videre. De overnatter sjelden i landsbyene, men får i stedet bistand av partiets hemmelige celler i Iran til å finne overnattingssteder. Cellene bistår også med etterretning om iranske styrkers bevegelser i området (KDP-I, intervju november 2019).

Partiets militære enheter består til dels av rekrutter som har sluttet seg til partiet i Nord-Irak, og som har gjennomgått militær trening ved partiets baser der (se

under). Deretter ruller de mellom tjeneste ved ulike baser i KRI og grensekryssende virksomhet inn i Iran (Cetti-Roberts 2015).

Det finnes også en annen militær organisasjon kalt East Kurdistan Defenders, *Parizarani Rojhelat* som er knyttet til partiet. I 2016 forklarte partiledelsen til Landinfo at East Kurdistan Defenders respekterer partiets forståelse med kurdiske selvstyremyndigheter i Nord-Irak om ikke å drive krigføring mot Iran.

Organisasjonens enheter angriper aldri iranske styrker med mindre de selv kommer under angrep (Landinfo 2017, s. 7; KDP-I, intervju mars 2016). Ifølge partiledelsen (intervju, november 2019) består East Kurdistan Defenders av små organiserte grupper som av og til er bevæpnet, og som blant annet gjennomfører attentater mot kurdere, som arbeider som informanter for iransk etterretning. Partiledelsen bekrefter at disse gruppene har tilknytning til partiet, men ledelsen i Koye instruerer dem ikke om hvordan de skal utføre væpnede aksjoner. East Kurdistan Defenders bistår også partiets peshmerga-enheter med etterretning om iranske troppebevegelser og med informasjon om forsøk fra iransk etterretning på å infiltrere partiet (KDP-I, intervju november 2019).

6 Medlemskap

Partiet opererer med et skille mellom *medlemmer* og *tilhengere*. Alle som bor og arbeider i hovedkvarteret til partiet i Koye eller i en av de andre leirene til partiet, er medlemmer (KDP-I, intervju november 2019).

De fleste som slutter seg til partiet, gjennomgår politisk skoling og militær trening ved partiets baser i Nord-Irak. Etter endt og bestått trening blir disse peshmergaer. De omtales som peshmergaer, uavhengig av om de arbeider som væpnede vakter eller har administrative oppgaver. Alle peshmergaer er medlemmer av partiet, men ikke alle medlemmer er peshmergaer. Det finnes noen som har blitt medlem, uten å gå gjennom denne treningen, enten i KRI eller inne i Iran. Noen av de eldre medlemmene blir dessuten pensjonert fra peshmerga-tjeneste, men forblir medlemmer (KDP-I, intervju mars 2016; KDP-I, intervju november 2019).

I byer og i sivile flyktningleirer i Nord-Irak hvor det bor iranske kurdere finnes det enkelte som er medlemmer av partiet. Langt flere er kun tilhengere. Utenom den vanlige rekrutteringsveien i form av trening for å bli peshmerga på partiets baser, har partiet en restriktiv praksis med å gi medlemskap. I Iran er de fleste som arbeider for partiet og som er del av partiets hemmelige celle-nettverk, kun tilhengere mens noen er medlemmer (KDP-I, intervju mars 2016; KDP-I, intervju november 2019).

I partiets hovedkvarter finnes et register over alle medlemmer av partiet i Iran, men ikke over tilhengerne. Registeret bevoktes strengt, og bare noen få betrodde medarbeidere har tilgang (KDP-I, intervju november 2019).

De fleste medlemmene er ikke registrert i Irak med formell oppholdstillatelse og kan derfor ikke registrere ekteskap eller skilsmisser ved irakiske domstoler. For å bøte på dette, utsteder partiet egne ekteskapsattester til medlemmer som gifter seg i Nord-Irak (KDP-I, intervju mars 2016).

Barn som fødes i KRI av partimedlemmer uten formell oppholdstillatelse, kan få utstedt egne «fødselsattester» av partiet i forbindelse med innskriving i skolen hvis det er behov for det. Disse barna har normalt fått utstedt en irakisk fødselsmelding fra sykehuset hvor de ble født og behøver derfor som regel ikke ytterligere identitetsbevis fra partiet (KDP-I, intervju mars 2016).

6.1 Medlemskort

Partiet utsteder egne medlemskort til partimedlemmene. For peshmergaene som bor og arbeider på partiets baser, har ikke medlemskortene noen utløpsdato. For medlemmer som bor i sivile flyktningleirer utenfor partiets baser, utstedes det medlemskort som kun er gyldige for seks måneder eller ett år. Det utstedes ikke medlemskort til tilhengere av partiet, kun til medlemmer (KDP-I, intervju november 2019).

Partiets kvinneorganisasjon utsteder egne medlemskort til sine medlemmer. De er forskjellige fra de ordinære medlemskortene. Medlemmer av kvinneorganisasjonen kan ha medlemskort både fra partiet og fra kvinneorganisasjonen (KDP-I, intervju november 2019).

6.2 Bekreftelser på medlemskap

Partiet kan også utstede bekreftelser på medlemskap. Medlemmer som bor i flyktningleirer i Nord-Irak, behøver slike bekreftelser dersom de skal søke formell oppholdstillatelse i KRI (humanitær organisasjon, intervju oktober 2019). Asylsøkere i Europa bruker bekreftelser fra partiene for å understøtte sine asylsøknader. De som søker om oppholdstillatelse i KRI, kan få bekreftelser fra partiet dersom de har arbeidet for partiet i minimum ett år. Asylsøkere i Europa kan be om en bekreftelse uavhengig av hvor lenge de har vært med i partiet (KDP-I, intervju november 2019).

Bekreftelsene utstedes utelukkende av partiets organisasjonskomité i Koye. De skal signeres av organisasjonskomitéens formann, eller i sjeldne tilfeller av generalsekretæren eller visegeneralsekretæren. Asylsøkere i Europa som ønsker bekreftelser, skal henvende seg til partiets representant eller lokallag i det aktuelle landet. Lokallaget skal så videresende henvendelsen til organisasjonskomiteen i

Koye. Partiets lokallag i Europa skal ikke utstede bekreftelser på egenhånd. Dette gjelder også for de som eventuelt har blitt medlemmer av partiet etter at de kom til Norge. Medlemskapet må bekreftes av organisasjonskomiteen, som så kan utstede en bekreftelse (KDP-I, intervju november 2019).

Bekreftelsene sendes til migrasjonsmyndighetene i det aktuelle landet eller til asylsøkerens advokat. De sendes aldri direkte til asylsøkeren. Det finnes kontaktinformasjon på bekreftelsene, inkludert et telefonnummer, som kan brukes til å verifisere dokumentet. Telefonen besvares kun av de som er ansvarlige for bekreftelser i organisasjonskomiteen. Partiet har kopier av alle bekreftelser som er utstedt (KDP-I, intervju november 2019).

Partiets ungdomsorganisasjon kan utstede egne bekreftelser til sine medlemmer (KDP-I, intervju november 2019).

7 Rekruttering til partiet

Mye av rekrutteringen til partiet skjer ved at unge mennesker forlater Iran og oppsøker KDP-I i Nord-Irak. Der søker de om plass på treningsprogrammer i regi av partiet for å bli peshmergaer. De som er interessert i å slutte seg til partiet, kan finne kontaktinformasjon via media, sosiale medier og partiets nettsider. Som regel kjenner nye rekrutter allerede minst ett medlem av partiet fra før (KDP-I, intervju november 2019). Noen er allerede med i partiets hemmelige celler i Iran (KDP-I, intervju oktober 2013). De som tar kontakt, blir instruert av partimedlemmer om hvordan de skal ta seg over grensen til Nord-Irak og hvor de skal møte opp. Vanligvis reiser de nye rekruttene til Nord-Irak på egenhånd. Noen ganger blir de møtt av representanter for partiet på grensen (KDP-I, intervju november 2019).

Partiet har en egen avdeling kalt *paziresh* (reception section) som er ansvarlig for nye rekrutter. For å motvirke at partiet infiltreres av iranske agenter, gjøres det en grundig bakgrunnssjekk på alle nye rekrutter. Hver enkelt rekrutt har en sakmappe hvor blant annet all tidligere politisk aktivitet registreres. Nye rekrutter må vanligvis vente en til to måneder på at bakgrunnssjekken skal gjøres ferdig. Dersom de består og godkjennes, blir de sendt til egne treningssentre (*ferga*), hvor de gjennomgår militær trening og politisk skolering. Denne treningen varer i om lag to måneder (KDP-I, intervju mars 2016; KDP-I, intervju november 2019).

Partiet har ikke oppgitt eksakt hvor mange nye rekrutter som går gjennom opplæringen, men i 2013 opplyste representanter for partiet at de mottok hundredevis av nye rekrutter hvert år. Nye rekrutter ankom vår, sommer og høst, men ikke vinterstid da fjellpassasjene ofte var snødd igjen. Det ble satt opp flere kurs i løpet av ett år, og det var plass til mellom tjue og tretti elever på hvert kurs (KDP-I, intervju oktober 2013).

Etter bestått trening bestemmer partiets «Avdeling for politiske og militære forhold» hvor de nye medlemmene skal tjenestegjøre. Det er ikke obligatorisk for de nye medlemmene som har bestått treningen, å bli væpnede peshmergaer for partiet. Noen får etter egne ønsker tildelt andre oppgaver, eksempelvis i partiets media-avdeling (KDP-I, intervju mars 2016).

7.1 Rekruttering i Iran

Enkelte blir rekruttert til hemmelige celler inne i Iran uten å gå gjennom treningen i Nord-Irak. Rekrutteringen skjer via bekjentskaper, eller ved at interesserte tar kontakt med partiet via sosiale medier og partiets nettsider. De som ønsker å bli med i partiet, blir gjenstand for en grundig bakgrunnssjekk (KDP-Is ungdomsorganisasjon, intervju november 2019). I tillegg behøver de anbefalinger fra minst to medlemmer av partiet for å bli godkjent (KDP-I, intervju oktober 2013). Mange av de som er med i partiets hemmelige celler i Iran, er ikke formelt medlemmer, men kun tilhengere (KDP-I, intervju mars 2016; KDP-I, intervju november 2019).

Rekrutteringen i Iran følger ikke et fast mønster. Man kan bli medlem av partiet på forskjellige måter. En iransk-kurdisk journalist som ble medlem av en hemmelig PDKI-celle (før bruddet i 2006) mens han bodde i Iran, forklarte at han ble kontaktet av bekjente og forespurt om han ville bli med i partiet. Han underviste kurdisk språk privat på den tiden og var godt kjent blant velutdannede kurdere i området. Han forklarte at de som var aktuelle for medlemskap, vanligvis ble observert over en periode. Det ble i tillegg gjort en bakgrunnssjekk på de aktuelle kandidatene for å forsøke å forhindre at iransk etterretning infiltrerte cellene (iransk-kurdisk journalist bosatt i KRI, intervju oktober 2019). Et medlem av KDP-I forklarte at hun reiste fra Iran til Nord-Irak for å besøke sin bror som allerede var peshmerga for partiet. Hun ble medlem og returnerte deretter til Iran hvor hun i en periode arbeidet for partiet i hemmelighet, før hun igjen returnerte til Nord-Irak og bosatte seg på en av partiets baser der (KDP-I, intervju oktober 2013).

8 Reaksjoner fra iranske myndigheter

KDP-I og andre iransk-kurdiske partier blir regnet som illegale organisasjoner i Iran. Medlemskap eller tilknytning til partiene straffes strengt. I kurdiske områder blir også sivil aktivisme som ikke er knyttet til partiene, møtt med mistenksomhet, tolket som politisk opposisjonsvirksomhet og undertrykket av myndighetene. Personer som deltar i demonstrasjoner eller andre protestmarkeringer, mistenkes for medlemskap i et parti og risikerer arrestasjon. Dette opplyser Association for Human Rights in Kurdistan – Geneva, og en journalist i KRI (som sitert i Danish

Immigration Service 2020, s. 19-20) og representanter for KDP-I og PDKI (KDP-I, intervju november 2019; PDKI, intervju oktober 2019).

I henhold til FNs spesialrapportør for menneskerettigheter i Iran, representerer kurdiske politiske fanger tiltalt for forbrytelser mot nasjonal sikkerhet, nesten halvparten av alle politiske fanger i landet. Kurdere utgjør også en uforholdsmessig stor del av dem som dømmes til døden og henrettes. I 2018 ble 828 kurdere arrestert, og mange av dem ble dømt til lange fengselsstraffer på grunn av sivil aktivisme eller medlemskap i et kurdisk politisk parti. I de første seks månedene av 2019 ble 199 kurdere arrestert, 115 av dem for anklager om medlemskap i kurdiske politiske partier. 55 av de 199 arresterte ble dømt til fengselsstraffer opp mot 15 år. I samme periode ble minst 17 kurdere henrettet, herunder 14 dømt for mord og tre dømt for narkotika-relaterte forbrytelser (Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran 2019, 87-88).

Flere personer med tilknytning til KDP-I⁶, eller til PDKI fra tiden før splittelsen i 2006, har blitt dømt til døden eller gitt lange fengselsstraffer (listen er ikke uttømmende):

- Mustafa Salimi ble henrettet i Iran i april 2020. Han skal ha vært medlem av PDKI, men forlot partiet for sytten år siden og returnerte til Iran hvor han ble pågrepet og dømt for et angivelig angrep mot iranske sikkerhetsstyrker og «væpnet ran». Han ble senere dømt til døden. I mars 2020 rømte han fra fengsel i forbindelse med et fangeopprør og forsøkte å ta seg over til Nord-Irak. Der skal han angivelig ha blitt pågrepet og returnert til Iran på grunn av ekstraordinære tiltak iverksatt som følge av Corona-virusutbruddet. Tilbake i Iran ble han pågrepet og deretter henrettet (Basnews 2020; van Wilgenburg 2020).
- Mansur Arvand ble arrestert i 2011, dømt til døden i 2012 og henrettet i 2015 (Rudaw 2015). Arvand skal ha vært medlem av KDP-I (KDP-I, epost juni 2015).
- Kamal Sharifi ble arrestert i 1998, og dømt til 30 års fengsel for tilknytning til «PDK» (Homa 2016).
- Osman Mostafapur og Mohammad Nazari ble arrestert i henholdsvis 1991 og 1994, anklaget for å bistå PDKI. Begge fikk dødsdommer som senere ble omgjort til fengsel. De ble løslatt i 2019 som følge av et amnesti i forbindelse med profetens fødselsdag. De er omtalt som de lengst sittende politiske fangene i Iran (Rwanduzy 2019).

⁶ Nyhetsoppslag som beskriver disse sakene er ofte uklare på om de dømte har tilhørt PDKI eller KDP-I.

- Khaled Fereydooni ble arrestert i 2000. Han ble dømt til døden for kontakt med «Democratic Party of Kurdistan», men dommen ble senere omgjort til livsvarig fengsel (Ekurd Daily 2016).

8.1 Forhold av betydning for straffeutmålingen

Personer som pågripes for politisk aktivisme, plasseres i varetekt som ofte strekker seg over flere måneder. De må normalt gjennomgå lange avhør hvor de blir forsøkt presset til å innrømme partitilknytning. Fysisk og psykisk mishandling forekommer. Myndighetene mistenker at alle som er involvert i en eller annen form for aktivisme i de kurdiske områdene, har en partitilknytning. Det skjer også at personer som ikke har tilknytning til noen av partiene, likevel anklages for slik tilknytning. Dette opplyser de kurdiske menneskerettighetsorganisasjonene Hengaw og Kurdistan Human Rights Network samt to ulike journalister i KRI, (som sitert i Danish Immigration Service 2020, s. 22-23). Ifølge en representant for Komala PIK (intervju, oktober 2019), kan avhørene ha stor betydning for den senere straffeutmålingen. Ofte vil de som nekter for at de er med i et parti, få relativt korte fengselsdommer på to til tre år fordi påtalemakten ikke sitter på konkrete bevis på partitilknytning. Om man derimot gir etter for press og innrømmer medlemskap, blir dette brukt som bevis i saken, og man risikerer lange fengselsstraffer.

Det er også andre forhold som påvirker lengden på en eventuell fengselsstraff for de som arresteres mistenkt for partitilknytning. Ifølge en representant for KDP-I (intervju, november 2019), påvirkes straffeutmålingene av følgende faktorer:

- De som har tilknytning til et parti, får lange fengselsstraffer. Dersom man i tillegg pågripes i forbindelse med militære operasjoner, straffes man enda strengere.
- Dersom ingen partitilknytning kan bevises, får man ofte en kortere fengselsstraff.
- Hvorvidt man innrømmer skyld eller ikke under avhør, påvirker straffeutmålingen.
- Enkelte dommere har en fiendtlig innstilling til kurdere. Dommerens personlige innstilling har betydning for dommen.
- Paragrafene i straffeloven som brukes mot opposisjonelle, er vage og har strafferammer som går fra noen måneder til tretti års fengsel.
- Enkelte ganger ønsker etterretningstjenesten og påtalemakten bare å skremme folk fra å drive politisk aktivisme. I andre tilfeller ønsker de å statuere eksempler og dømmer folk som ikke engang har tilknytning til et parti, til lange fengselsstraffer.

8.2 Iransk etterretning i Nord-Irak

Iranske etterretningstjenester er aktive i Nord-Irak. Både det iranske etterretningsdepartementet (Ministry of Intelligence) og Revolusjonsgardens etterretningstjeneste har knyttet til seg nettverk av informanter som følger med på, og rapporterer om aktivitetene til de iransk-kurdiske partiene. Dette opplyser to ulike journalister i KRI (som sitert i Danish Immigration Service 2020, s. 28-30). Etterretningstjenestene har trolig en viss oversikt over partienes medlemmer og aktiviteter i KRI. Medlemmer av partiene blir kontaktet av iransk etterretning og utsatt for trusler og press. Medlemmenes familier i Iran blir hyppig kontaktet og bedt om å overtale familiemedlemmene til å forlate partiene og vende tilbake til Iran (PDKI, intervju oktober 2019; KDP-I, intervju november 2019).

Iranske agenter har også tatt livet av iranske kurdere i Nord-Irak, herunder medlemmer av partiene. Dette opplyser Association for Human Rights in Kurdistan – Geneva og en journalist i KRI (som sitert i Danish Immigration Service 2020, s. 28-30). Tidlig på 1990-tallet var det en bølge av slike drap på iransk-kurdiske partimedlemmer, som iransk etterretning ble beskyldt for å stå bak. Fra midten av 1990-tallet stoppet attentatbølgen opp, men de siste par årene har det igjen vært attentater og attentatforsøk rettet mot partimedlemmer. I mars 2018 gikk en bilbombe av utenfor Erbil som såret PDKI-veteranen Salah Rahmani og drepte hans sønn. Noen dager senere ble en leder i KDP-I, Qader Qaderi, funnet drept. I 2016 ble for øvrig seks personer drept da to bomber detonerte utenfor hovedkvarteret til PDK-I i Koye. Iransk etterretning beskyldes for å stå bak drapene (Hawramy 2018). Siden 1991 skal mer enn 300 iranske-kurdiske opposisjonelle ha blitt drept av iranske agenter i Nord-Irak, ifølge Association for Human Rights in Kurdistan – Geneva (som sitert i Danish Immigration Service 2020, s. 28-30).

Iranske væpnede styrker har også skutt raketter og artillerigranater over grensen mot baser som de iransk-kurdiske partiene har opprettet i grenseområdene. I september 2018 skjøt de som nevnt også missiler over en distanse på 220 kilometer mot basene til PDKI og KDP-I i Koye lengre inn i KRI. Etter dette angrepet var det relativt stille, men i juli 2019 annonserte den iranske revolusjonsgarden at de hadde gjennomført flere nye rakettangrep mot iransk-kurdiske mål. Dette skal ha vært gjengjeldelse for ulike angrep som iransk-kurdiske partier var involvert i inne i Iran (Nawzad 2019).

8.3 Reaksjoner mot familiemedlemmer

Mange av dem som slutter seg til iransk-kurdiske partier i Nord-Irak, opplever at deres foreldre eller andre nære familiemedlemmer i Iran blir kontaktet av iransk etterretning. Foreldre blir i en del tilfeller bedt om å reise over til Nord-Irak for å overtale sine barn til å komme tilbake til Iran. Ifølge en representant for KDP-I, ber iransk etterretning familiene til de som har sluttet seg til partiet, om enten å overtale de som er i partiet til å bryte med partiet og returnere til Iran, til å bryte

med partiet og reise til Europa, eller til å bli i partiet og arbeide som informanter for iransk etterretning (KDP-I, intervju november 2019).

En annen representant for KDP-I forklarte at det vanligvis ikke har noen konsekvenser for foreldrene dersom de ikke lykkes med å overtale sine barn til å komme tilbake til Iran. Derimot vil som regel presset mot familien øke dersom den som er aktiv i et parti, får en ledende posisjon eller viktige oppgaver. Presset mot familien er med andre ord proporsjonalt med aktivitetsnivået til partimedlemmet (KDP-I, intervju november 2019).

Representanter for andre iransk-kurdiske partier i Nord-Iran som Landinfo intervjuet i oktober og november 2019, fortalte om tilsvarende erfaringer. Ifølge en representant for Komalah – Kurdistan Organization of the Communist Party of Iran, blir deres leir utenfor Suleimaniya i Nord-Irak på daglig basis oppsøkt av foreldrene til medlemmer. De er ofte sendt av iransk etterretning med beskjed om at de må overtale sine barn til enten å komme tilbake til Iran eller til å samarbeide med iransk etterretning (Komalah – CPI, intervju oktober 2019).

Landinfo snakket også med fire unge medlemmer av PDKI som hadde sluttet seg til partiet i Nord-Irak i løpet av de siste to årene. Tre av dem hadde opplevd at familien fikk problemer. En av dem forklarte at foreldrene hadde vært på besøk etter påtrykk fra iransk etterretning og deretter returnert til Iran. Det fikk ingen ytterligere konsekvenser for dem at de kom tilbake uten sin datter. En annen forklarte at hans far ble kalt inn til etterretningen flere ganger og til slutt arrestert og truet med at sønnen kunne bli drept dersom han ikke forlot partiet. En annen forklarte at nevøen hennes ble arrestert fordi flere i familien hadde sluttet seg til PDKI (PDKI-medlemmer, intervju oktober 2019).

Skriftlige kilder

- Ahmadzadeh, H. & Stansfield, G. (2010). The political, cultural and military re-awakening of the Kurdish nationalist movement in Iran. *Middle East Journal*. Vol. 64, no. 1. Tilgjengelig fra <https://core.ac.uk/download/pdf/12827573.pdf> [lastet ned 2. april 2020]
- Basnews (2020, 11. april). Iran executes Kurdish political prisoner Mustafa Salimi. *Basnews*. Tilgjengelig fra <http://www.basnews.com/index.php/en/news/middle-east/595450> [lastet ned 20. april 2020]
- Bucala, P. & Enferadi, S. (2016, 26. september). Iran's Kurdish Insurgency. *Washington D.C.: Critical Threats Project*. Tilgjengelig fra <https://www.criticalthreats.org/analysis/irans-kurdish-insurgency> [lastet ned 14. januar 2020]
- Cetti-Roberts M. (2015, 24. september). Into the mountains with Kurdish rebels fighting Iran. The KDP-I build up its forces after being gone for nearly two decades. *War is Boring*. Tilgjengelig fra <https://warisboring.com/into-the-mountains-with-kurdish-rebels-fighting-iran/> [lastet ned 3. april 2020]
- Danish Immigration Service (2020, 7. februar). *Iranian Kurds. Consequences of political activities in Iran and KRI*. København: Danish Immigration Service. Tilgjengelig fra <https://nyidanmark.dk/en-GB/Words-and-concepts/US/Asylum/Country-reports> [lastet ned 14. april 2020]
- Danish Refugee Council & Danish Immigration Service (2013, september). *Iranian Kurds. On Conditions for Iranian Kurdish Parties in Iran and KRI, Activities in the Kurdish Area of Iran, Conditions in Border Area and Situation of Returnees from KRI to Iran. 30 May to 9 June 2013*. København: Danish Immigration Service. Tilgjengelig via https://www.ecoi.net/en/file/local/1133789/1226_1380796700_fact-finding-iranian-kurds2013.pdf [lastet ned 14. april 2020]
- Ekurd Daily (2016, 24. januar). Iranian Kurdistan news in brief – January 24, 2016. *Ekurd Daily*. Tilgjengelig fra <https://ekurd.net/iranian-kurdistan-news-in-brief-january-24-2016-2016-01-24> [lastet ned 20. april 2020]
- Hawramy, F. (2018, 7. mars). Assassinations mount as Iranian Kurdish militants clash with Teheran. *Al-Monitor*. Tilgjengelig fra <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/03/iran-kdpi-kurdish-opposition-iraq-assassinations-rahmani.html> [lastet ned 20. april 2020]
- Hawramy, F. (2019, 28. august). IRGC kills two members of a Kurdish opposition group in western Iran. *Rudaw*. Tilgjengelig fra <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iran/28082019> [lastet ned 7. april 2020]
- Homa, A. (2016, 28. september). Kurdish prisoner denied furlough for eight years. *Kurdistan24*. Tilgjengelig fra <https://www.kurdistan24.net/en/news/fd3ba0fa-e156-4a7f-a402-fc5da2706b17/Kurdish-prisoner-denied-furlough-for-eight-years> [lastet ned 20. april 2020]
- Jane's (2018). *Potential for wider Iranian Kurdish insurgency increases*. London: Jane's Information Group. Tilgjengelig fra https://www.janes.com/images/assets/169/85169/Potential_for_wider_Iranian_Kurdish_insurgency_increases.pdf [lastet ned 7. april 2020] [ikke lenger tilgjengelig på internett]
- KDP-I (2008). *The 14th congress of Kurdistan Democratic Party. KDP-Iran*. Koye: KDP-I. Tilgjengelig fra http://theirwords.org/media/transfer/doc/1_ir_kdpi_2008_24-d6dd9727fc0dfd194efbecece37248d9.pdf [lastet ned 4. mai 2020]

- KDP-I (2016). *16th Congress. Kurdistan Democratic Party – Iran*. Koye: KDP-I. Tilgjengelig fra <http://fa.kurdistanukurd.com/files/barnmeasasnameFA..pdf> [lastet ned 3. april 2020]
- KDP-I (2019, 11. desember). *Payan movafaghit amiz hafdhamin kongre hezbe demokrate kurdestan* [Vellykket avslutning av den syttende kongressen til Kurdistan demokratiske parti]. Koye: KDP-I. Tilgjengelig fra <http://fa.kurdistanukurd.com/?p=21145> [lastet ned 4. mai 2020]
- Landinfo (2016, 14. September). *Iransk-kurdiske partier i Nord-Irak*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/04/Iranskkurdiske-partier-i-NordIrak-14092016.pdf> [lastet ned 3. april 2020]
- Landinfo (2017, 13. februar). *Iran: Økt kurdisk militæraktivitet i Iran*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/04/Iran-respons-%C3%98kt-kurdisk-milit%C3%A6raktivitet-i-Iran-AHO-Oppdatert-15022016.pdf> [lastet ned 7. april 2020]
- Landinfo (2020, 2. april). *PDKI – Democratic Party of Iranian Kurdistan*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/04/Iran-temanotat-PDKI-02042020.pdf> [lastet ned 2. april 2020]
- McDowall, D. (2000). *A modern history of the Kurds*. London: I. B. Tauris
- Nawzad, K (2018, 13. September). Iran arrests Kurds striking to protest regime's recent attacks, execution. *Kurdistan24*. Tilgjengelig fra <https://www.kurdistan24.net/en/news/949a95da-1d96-409a-9ce3-96a04b920614> [lastet ned 24. april 2020]
- Nawzad, K. (2019, 12. juli). Iran says IRGC killed 'large number' of fighters based in Kurdistan Region. *Kurdistan24*. Tilgjengelig fra <https://www.kurdistan24.net/en/news/e2baa211-2f66-4a1e-aa21-292998ad84aa> [lastet ned 8. april 2020]
- Rudaw (2015, 17. juni). Iran executes Kurdish political prisoner Mansour Arvand. *Rudaw*. Tilgjengelig fra <https://www.rudaw.net/english/kurdistan/170620151> [lastet ned 20. april 2020]
- Rwanduzy, M. (2019, 21. november). Iran pardons Kurd and Azeri political prisoners held for 30 years. *Rudaw*. Tilgjengelig fra <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iran/211120191> [lastet ned 20. april 2020]
- SNL, dvs. Store norske leksikon (u.å.). *Peshmerga*. Oslo: SNL. Tilgjengelig fra <https://snl.no/Peshmerga> [lastet ned 17. april 2020]
- Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran (2019, 18. juli). *Situation of human rights in the Islamic Republic of Iran. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran*. New York: UN OHCHR. Tilgjengelig fra <https://undocs.org/A/74/188> [lastet ned 18. mai 2020]
- van Wilgenburg, W. (2014, 14. januar). Iranian Kurdish parties prefer dialogue with government. *Al-Monitor*. Tilgjengelig fra <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/01/iranian-kurdish-parties-waning-support-exiles-pkk-turkey.html> [lastet ned 3. april 2020]
- van Wilgenburg, W. (2018, 10. september). Iranian missiles hit Kurdish opposition in 'message to Trump'. *Kurdistan24*. Tilgjengelig fra <https://www.kurdistan24.net/en/news/5a56c4d5-645a-447e-aaf4-f9cb29fcff62> [lastet ned 24. april 2020]
- van Wilgenburg, W. (2020, 11. april). KRG investigating alleged handover of Iranian Kurd executed by Teheran. *Kurdistan24*. Tilgjengelig fra <https://www.kurdistan24.net/en/news/44e3ff58-8bc1-480e-b2d3-912a70712aa2> [lastet ned 20. april 2020]

Muntlige kilder

Humanitær organisasjon, intervju i Erbil oktober 2019.

Iransk-kurdisk journalist bosatt i KRI, intervju i Suleymaniya oktober 2019.

Iransk-kurdisk universitetslektor, intervju i Oslo november 2019.

KDP-I, epost juni 2015.

KDP-I, intervju med representanter for partiets ledelse i Koye, oktober 2013.

KDP-I, intervju med representanter for partiets ledelse i Koye, mars 2016.

KDP-I, intervju med representanter for partiets ledelse i Koye, november 2019.

KDP-Is kvinneorganisasjon, intervju i Koye, november 2019.

KDP-Is ungdomsorganisasjon, intervju i Koye, november 2019.

Komala PIK (Party of Iranian Kurdistan), intervju med representanter for partiets ledelse i Sergwes, Suleimaniya, oktober 2019.

Komalah – Kurdistan Organization of the Communist Party of Iran, intervju med representanter for partiets ledelse i Sergwes, Suleimaniya, oktober 2019.

PDKI, intervju med representanter for partiets ledelse i Koye, oktober 2019.

PDKI-medlemmer, intervju i Koye, oktober 2019.